

SZABADVÁRY TAMÁS

„SZOROSABBRA FOGJA FÜZNI A KELLEMEK VISZONYT”

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ÉS A GRONINGENI EGYETEM

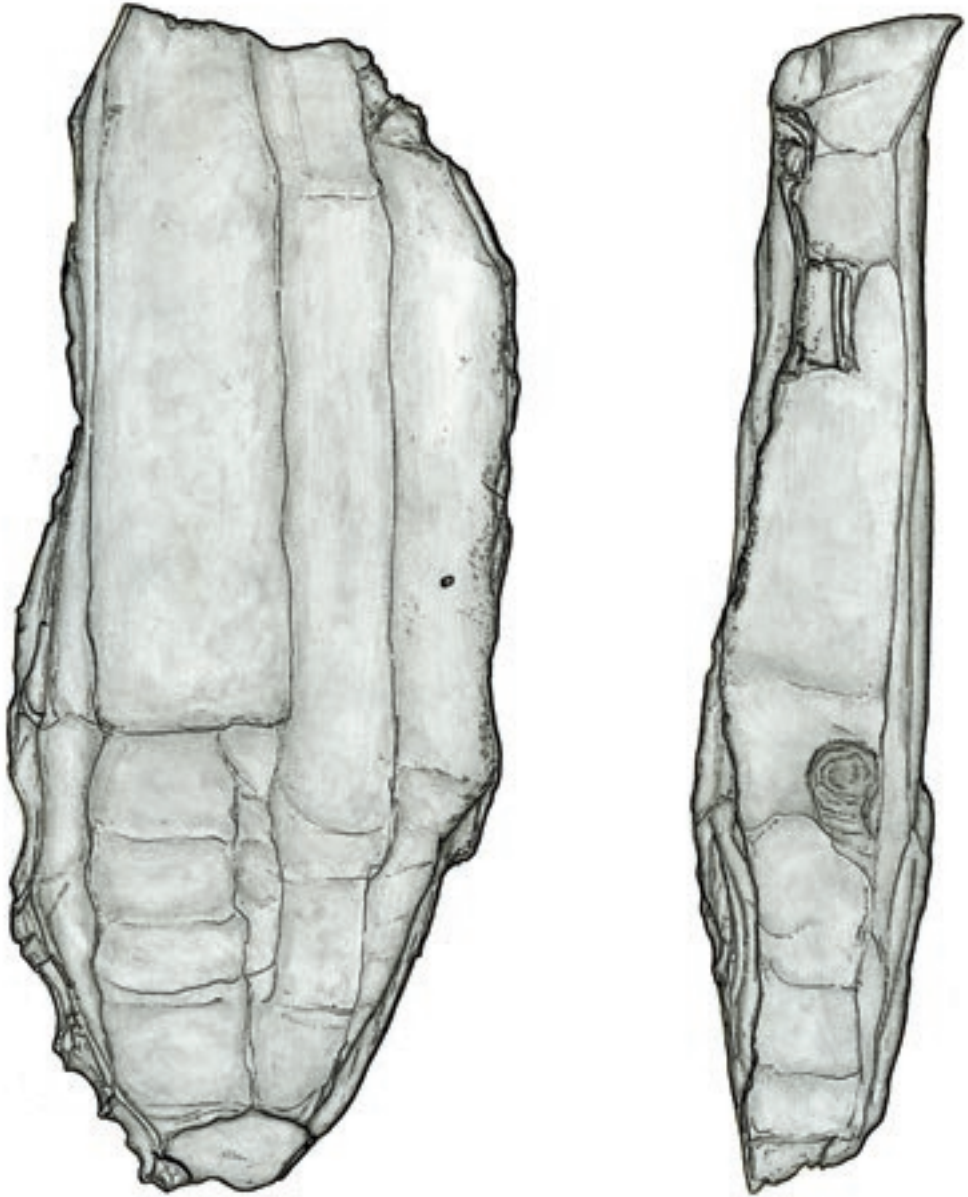
(HOLLANDIA) KAPCSOLATAINAK KEZDETE AZ 1920-AS ÉVEKBEN

IA Magyar Nemzeti Múzeum az első világháború és a Tanácsköztársaság halmozott terhekkel járó időszakát lezárva, súlyos anyagi nehézségekkel lépett az új évtizedbe. A közgyűjtemény vezetői a kialakuló új rendszerben jelentékeny erőbefektetéssel keresték azokat az utakat, melyekkel az egykori ellenséges országok területén fekvő intézményekkel felvehetnék a kapcsolatot – tanulmányom fókuszába ezen kezdeményezések egyik sikeres, ugyanakkor eddig kevésbé méltatott részletét állítom.

IAz MNM a háborút lezáró első években már igen pozitívnak ígérkező fejleményekkel vette fel a kontaktust a hollandiai Groningen egyetemével (Rijksuniversiteit Groningen). A biológiai és zoológiai tanulmányokat végzett Albert Egges van Giffen professzor (1884–1973) 1920-ban alapította meg a ma már kissé idegen hangzást keltő Biológiai-Régészeti Intézetet (Biologisch-Archeologisch Instituut egyben akkor még Rijksmuseum Groningen), melynek később években keresztül dolgozott vezetőjeként [1. kép]. Az alapvetően őskori és „korai germán” kultúrák kutatását célzó intézet és a magyar múzeum számításai kölcsönösen találkoztak. Van Giffen jelentékenyebb anyagi hozzájárulást biztosított az MNM számára (főként ásatások finanszírozására), továbbá könyvekkel gazdagította a könyvtárat.¹

IAz MNM Történeti Adattára több olyan dokumentumot is őriz, amely jól kiegészíthető a szakirodalomban található hivatkozásokkal, és a két intézmény közötti kapcsolatok közelebbi felvázolására alkalmas.² A legkorábbi kapcsolatfelvétel időpontja már 1920-ra tehető, amikor magyar diákokat látott vendégül a hollandiai egyetem. A magyar oldal válasza sem maradt el: gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernő bodrogkeresztúri birtokán 1920 októbere óta folytak őskori temetőfeltárások Bella Lajos és Hillebrand Jenő vezetésével. Az ásatások harmadik, 1921 októberére kitűzött idényére Van Giffent is meghívták, aki részt vállalt a munkában, így számos leletet engedtek át a holland intézetnek.³ A feltárás egyben jó alkalmat adhatott a holland professzor és a magyar őskorkutatás jelesei közötti kapcsolat mélyítésére – ennek előzményeként Bella már egy kisebb hazai leletekből álló válogatással kedveskedett a külföldi intézménynek, a tételeket az MNM Őskori Gyűjteményében található „fölső” darabok közül emelte ki.⁴

- ¶ Van Giffen 1922-ben ismételt látogatást tett az országban, valószínűleg egy ki-merítőbb tárlatvezetést kapott a múzeum Érem- és Régiségtárában; ekkor az-za a kéréssel fordult a tár akkori igazgatóőréhez, Varjú Elemérhez (1873–1945), hogy a római kori anyagból esetleg tudnának-e ajándékozni pár agyagtárgyat a Groningeni Egyetem számára. A lekötelezett intézmény – a fennmaradt do-kumentumok tükrében – a kívánságot a lehető leggyorsabb úton teljesíteni is igyekezett. Varjú 1922. november 6-án felterjesztést írt a közoktatásügyi minisz-teriumba, ebben részletesebben kitér a Groningeni Egyetem addigi, a múzeu-mot érintő tevékenységére, továbbá az átadásra szánt, előzetesen kiválogatott, 31 darabot számláló római kori kerámiaanyagra. A helyzet jelentőségét mutat-ja, hogy az ügy Klebelsberg Kunó miniszter elé került, aki a következő napon Czakó Elemér miniszteri tanácsos révén, rendeleti úton, hivatalosan engedé-lyezte a tételek átadását. A gesztusértékű tettnek nyilvánvaló politikai háttere is volt: miként Varjú Elemér is utalt rá, az ajándékozás ténye esetleg a holland sajtóban is megjelenik majd, ami mindenképpen pozitív hatást gyakorol a két ország kapcsolatra.⁵
- ¶ A két csomagba pakolt küldeményt 1922. december 3-án adták fel (kiegészítve a Kadič Ottokár által már korábban ígért anyagokkal), a kisebb nehézségek árán véglegesen célba ért csomagról 1923. január 9-én adott hírt a holland konzulátus.
- ¶ Az erről az átadásról szóló lista az egyetlen fennmaradt dokumentum a Magyar Nemzeti Múzeum részéről, ami felsorolja az egyes darabokat. Mai szemmel már elfogadhatatlan megoldás lenne, hogy a tárgyról pontos leírás nem ké-szült, alapvetően a régi leltárkönyvi bejegyzést mellékelték hozzá, fényképpel – ismereteim szerint – ugyancsak nem dokumentálták; ez a nehézségekkel teli időszakban nyilván további terheket jelentett volna. Összességében, csaknem száz év távlatából visszatekintve, minimális adatokkal rendelkezünk az elaján-dékozott darabokról. Jelenlegi kutatásom során sikerült felvenni a kapcsolatot a Groningeni Egyetem Régészeti Intézetével, amelynek a Van Giffen által ösz-szeállított katalógusa (leltára) ezt a sorozatot nem ismeri, jóllehet viszonylag részletes összesítővel rendelkezik az Európa különböző országaiból megszer-zett leletekről. Problematikus, hogy a kérdéses tételek milyen okból nem kerül-tek regisztrálásra (ha igen, akkor miért kerültek külön), illetve jelenleg fellel-hetők-e még. Erre csak további részletes kutatások adhatnak a jövőben választ.
- ¶ Az adattári tételek között megtaláljuk az 1/2.-4. századi provinciális római ke-rámiaanyag, Van Giffen kívánsága szerinti széles spektrumát, azonosítá-suk az elégtelen leírások alapján sajnos nem lehet kielégítő. A válogatás so-rán látszólag nem volt szempont, hogy bizonyos leletek ismert kontextussal is

Magkő a hollandiai Rijckholt területéről
(MNM-RP 48/1923.3. = 1923/88.VIII)

rendelkeznek (például sírleletek Dunaújvárosból és Szomor-Somodorpusztáról; telepfeltárás Dunaújváros-Öreghegyen), így ezek az együttesek valóságban örökre „elszakadtak” egymástól.⁶ Az egyes tárgyakról csak elenyésző esetben sikerült fellelni korábbi – 1922 előtti – ábrázolásokat. Ezek sorába tartozik a Passuth Ödön (1860–1925) grafikusművész által készített, igen pontosnak mondható tollrajz egy dunaújvárosi szőlőlevéldíszes vállal ellátott mécsesről [2. kép].⁷ Izgalmas „élettörténetet” mondhat magáénak egy bélyeges tegula töredék: a téglá a híres olasz származású pozsonyi műgyűjtő, Enea Grazioso Lanfranchi (1850–1895) hatalmas kollekciójának részét képezte, melyből annak tragikus öngyilkossága után, a hagyaték töredékével, vétel útján került az MNM birtokába. A leltárkönyvi bejegyzés szerint lelőhelye ismeretlen, azonban a darab már szerepel (képpel) Ortvyar Tivadar 1892-es monográfiájában, akinek állítása szerint Pozsony óvárosában, a Lőrinczkapu utcában épülő primási bérház alapozása közben került elő egy másik (jelenleg is a múzeumban őrzött) töredékkel, az újonnan feltárt leletekre gondosan figyelő műgyűjtő innen szerezte meg.⁸

¶ Varjú az 1922. december 4-én, Van Giffennek címzett, szállítást rögzítő levelében kitért az 1923. évre tervezett magyar ásatásról, melynek helyszíne még akkor bizonytalan volt (Tószeg, Velem, közelebről nem részletezett „népvándorlás kori” lelőhely); továbbá jelezte, hogy a bodrogkeresztúri feltárás folytatására abban az esztendőben nem nyílik lehetőség. Az ásatás helyszínének „képlékenysége” az adott gazdasági helyzet körülményei miatt volt bizonytalan, ellenben a költségeket százezer koronára becsülték – megállapodás szerint, ezt a holland egyetemnek kellett folyósítania.⁹ Varjú ugyancsak említést tesz arról, hogy szívesen látnák Van Giffent az 1924-ben már bizonyosan kivitelezésre kerülő tószegi ásatásokra. Az első világháború utáni külkapcsolatokat jól illusztrálja, hogy a száz holland gulden értékű utalás kisebb nehézséget okozott, minthogy a magyar korona rohamos infláción ment keresztül, így a külföldi félnek biztosítani kellett azt a gyors devalváció ellenében.¹⁰

¶ Van Giffen, úgy tűnik, más úton is viszonzásra törekedett: az ajándékba kapott tárgyak fejében ő is gazdagította régészeti leletekkel a múzeumot. Sajnos ennek folyamatáról az iratanyagban nem maradt fenn nyom, így pontosan nem körvonalazható a gesztus hatása magyar oldalon. 1923 folyamán tíz, a hollandiai Ryckholtból (ma: Rijckholt, Limburg tartomány, NL) származó kőeszközt (Campignien kultúra) küldött az intézmény számára,¹¹ ezek sorából két jelentősebb darabot mutatok be [3–4. kép].¹² A tételek *A tíz év szerzeményei 1919–1928* című nagyszabású kiállításon szerepeltek, megjelölve lelőhelyüket és adományozójuk nevét.¹³ Az 1928 tavaszán rendezett tárlat időben egybeesett (1928 májusa

és júliusa között) a dömösdi (Pest m., Ráckevei j.) bronzkori ásatásokkal, melyben a hollandok szintén részt vettek. A sajtó szerint 1921 óta ez volt a következő jelentősebb esemény, mely a holland oldalon is visszhangot kapott. Érdekes, hogy a *Nieuwsblad van het Noorden* napilap kapcsolatban állt a *Pester Lloyd*-dal, amely elküldte számukra az eseményekről szóló beszámolóját – ezt egészítették ki Van Giffen riportjával.¹⁴ A cikkíró erősen hangsúlyozza a holland–magyar kapcsolatok folyamatos fejlődését, utalva arra, hogy az internacionális munkacsoportok hatékonyabban tudnak tenni a tudományért, miként ez a tószegi ásatások esetében is megfelelően érvényesült már.¹⁵

¶ A Groningeni Egyetemmel való kapcsolatfelvétel az 1920-as évek legelején előremutató jelenségként értékelhető a Nemzeti Múzeum, valamint a hazai őskori régészet viszonylataiban. Albert Eggen van Giffen neve a későbbi magyar szakirodalomban is – jól lehet csak ritkább esetekben – felmerült, kutatási érdemei mellett¹⁶ azonban a szocialista érában, mint a magyar közkinccsek elbitorlója is szerepelt (többek között Gordon Childe mellett!).¹⁷ Az utólagos „prekonceptiókkal” szemben (jóllehet az akkori gesztusok a modern muzeológiai tendenciákkal ténylegesen ellentétben állnak) úgy vélhetjük, hogy az első világháború utáni magyar kutatás a holland kapcsolatok révén kamatoztatható előnyökhöz jutott.

Rövidítések

MNM-RA: Magyar Nemzeti Múzeum, Régészeti Adattár

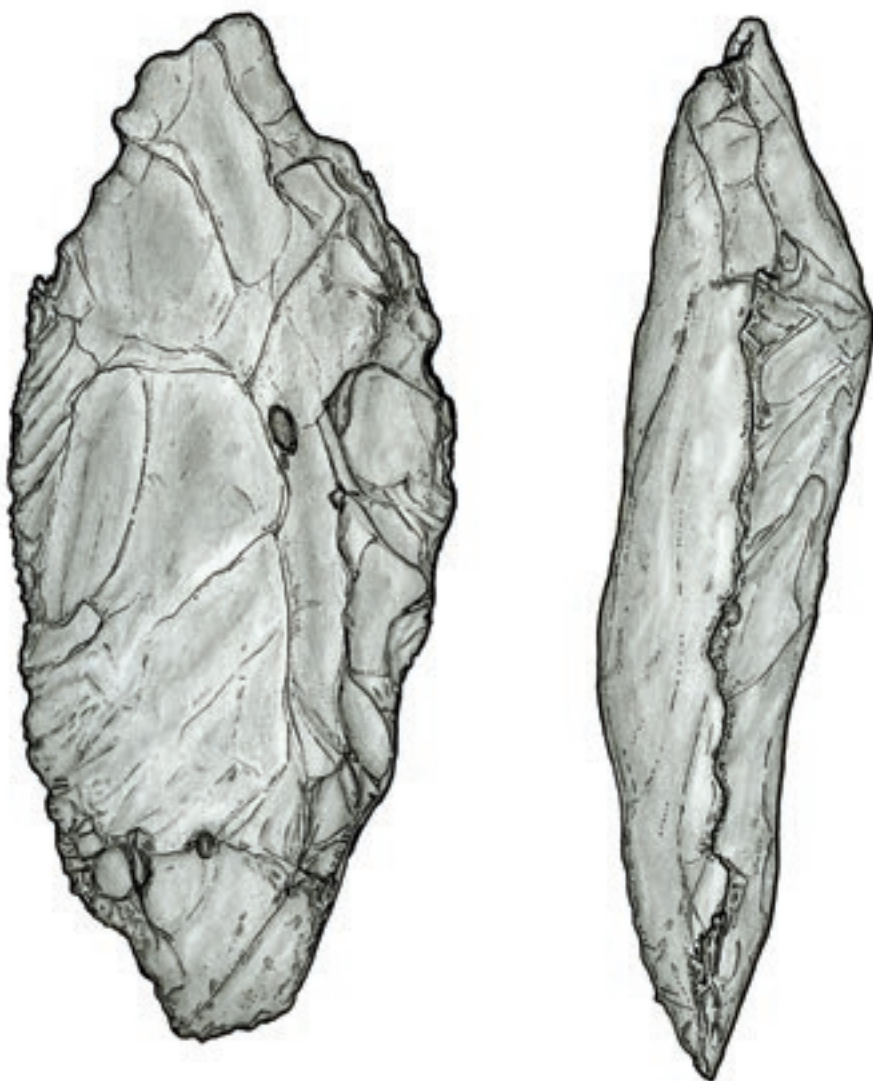
MNM-RP: Magyar Nemzeti Múzeum, Régészeti Tár, Őskori Gyűjtemény (Paleolit)

MNM-RR: Magyar Nemzeti Múzeum, Régészeti Tár, Római Gyűjtemény

MNM-TA: Magyar Nemzeti Múzeum, Történeti Adattár

Jegyzetek

- [1] Az MNM Központi Könyvtárának leltárkönyveiben egyetlen jól azonosíthatóan A. E. van Giffen által adományozott tételt sikerült megtalálni: Marcellin Boule: *Les hommes fossiles: éléments de paléontologie humaine (édition illustrée)*. Paris 1921. A könyv jelenleg már nem lelhető fel, a későbbiekben egy újabb kiadásával helyettesítették. A könyvküldeményekről említés is esik, ellenben ezek azonosítása a leltári bejegyzések szerint nem követhető vissza, míg egy 1930-as évekbeli duplumjegyzék szerint (MNM-TA 21/1935.) A. E. van Giffentől több mű is megvolt, ezeket 1935-ben selejtezték (*Kringgreptumuli bij den*

Kétoldali megmunkálástú előforma
(MNM-RP 48/1923.8. = 1923/VIII.14.)

Pottenberg [különlenyomat] Groningen 1920.; *Het Biologisch-Archaeologisch Instituut en Zijn Taak. Groningen 1922*). A könyvtári anyag áttekintésének lehetőségéért Tvarosek Tamásnak mondok köszönetet.

- [2] Az MNM-TA-ban munkámat Debreczeni-Droppán Béla és Szende László tették lehetővé, melyért ezúton is köszönetet mondok, további hálával tartozom Komiszár Szilvia segítségéért.
- [3] Bella L. leírása szerint Széchenyi-Wolkenstein E. kifejezett kívánsága volt a hollandok segítségét valamilyen formában viszonzni. A. E. van Giffennek „élményben” is volt része egy férfisírból előkerült „penge” kapcsán, melyről Zsivny Viktor vegyelemzése révén kiderült, hogy gyakorlatilag tiszta rézből készült: Bella 1923, 1. jegyzet. Más elmondás szerint a holland kutató az egyik szerves anyaggal (festék [?]) „telt” bögrét látva, annak jelentőségét egy általa a British Museumban őrzött darabhoz tudta csak hasonlítani: Dongó 1926, 4.
- [4] Ennek az említése többször is felmerül, ellenben semmilyen tételes leírását nem sikerült eddig fellelni. Az A. E. van Giffen által összeállított groningeni leltár (lásd később) szerint 1920. február és június között volt egy nagyobb gyarapodás, mely Alsócsobánka, Halimba, Komárom, Opaulis, Pécs, Pilin, Sopron, Szeleta-barlang, Taksony (?), Udvard, Vámosmikola, Velem, Vörösmart (?) lelőhelyeket említi konkrétan, valamint más, a történelmi Magyarország területén előkerült tételeket, melyek pontos eredete bizonytalan. A lista gépelt formátumú változatáért Daan Raemaekers professzornak, a Groningeni Egyetem Régészeti Intézete intézetvezetőjének tartozom köszönettel (e-mailes levelezés: 2019. 03. 13.).
- [5] A számítások ebben a tekintetben nem értek célt magyar oldalról. Az általam elérhető holland sajtó kifejezett érdeklődéssel fogadta A. E. van Giffen 1921. októberi útját, valamint a bodrogkeresztúri ásatásokat, amelyek leleteiből a Groningeni Egyetem is részesedett, kiemelve, hogy a későbbi holland–magyar kapcsolatokra is pozitív fényt vet, ezt eltérő retorikával illusztrálták. Legkorábban a *Bredasche Courant* ad hírt az érdekes bodrogkeresztúri leletekről (*Bredasche Courant* 1921, osz. n.). A *Het Vaderland* és *Niuwe Rotterdamsche Courant* névtelen tudósítói decemberben már alapos ismeretekkel rendelkeznek a jelentős eredményekről, hangsúlyozva, hogy a magyar fél milyen készségesen (többek között megemlítve Bella L. és Hillebrand J. nevét) együttműködött A. E. van Giffennel (*Het Vaderland*, 1921. 2.; *Niuwe Rotterdamsche Courant*, 1921. 1.)
- [6] Dunaújváros (korábban Dunapentele)-Öreghegy, Rákics Dániel-féle telek 1906/X. sírjának ólommázás korsója (Nr. 3. = MNM-RR 32/1906.17.) egy késő római kori bronz lemezkarperreccel együtt került elő. Ugyancsak Mahler Ede 1906-os ásatásából került elő egy részletesebben le nem írt, kétszeres vonaldíszítéssel ellátott korsó Szomor-Somodorpuszta késő római temetőjéből (Nr. 10. = MNM-RR 2/1906.212.). Hekler Antal dunaújvárosi feltárásán látott napvilágot egy terra sigillata töredék, amelyen „[---]

- ANV[---] (?)” bélyegrészlet volt olvasható (Nr. 31. = MNM-RR 113/1908.14.). További ép terra sigillata csésze Csákberényből, „COCCIVS” bélyeggel (Nr. 14. = MNM-RR 86/1906.58.).
- [7] Nr. 17. = MNM-RR 47/1907.4. Kincses Ferenc telkéről, vétel: Tiszuczky Károly. A tollrajz jelenleg a Paulovics István-hagyatékban található: MNM-RA Ha.2002. II. 17. A gondos illusztráció meglétének szerencsés „körülménye”, hogy Passuth Ö. – mint a múzeum által évtizedeken keresztül rendszeresen alkalmazott grafikus – Mahler E. és Hekler A. dunaújvárosi anyagát (főként az 1906–1908-ban bekerült leleteket) szisztematikusan rajzolta, ami egy soha meg nem valósult monográfiának lett volna a része.
- [8] MNM-RR 40/1895.22. alatt, a leltárkönyv feltünteteti, hogy a tárgy kikerült a gyűjteményből („Kiküldetett Groningenbe.”). A téglát közli, mint „Atiliae Firmae” ([ATILIA]E????FIRMÆ ?) bélyeges példányt: Ortway 1892, 41, 8. kép. A Lanfranconi-gyűjteményről és annak sorsáról: Bognár 2016, 38–51., Wix 2009, 63–65.
- [9] Varjú E. géppel írt levele: MNM-TA 216/1922.
- [10] A. E. van Giffen géppel írt válaszlevelei: 1922. 12. 22. és 1923. 01. 15. – MNM-TA 11/1923.
- [11] MNM-RP 48/1923.1–10. leltári szám alatt (leltározása 1923. 12. 12. körül történet meg). A tárgyak külön érdekessége, hogy az eredeti, groningeni leltári szám is megvan rajtuk.
- [12] A tárgyak közlésének engedélyezését, valamint kiválogatásukat Markó András tette lehetővé, akinek ezúton is hálás köszönetet mondok. Magkő. MNM-RP 48/1923.3. = 1923/88.VIII. – H = 18,45 cm; Sz_{max.} = 7,918 cm; V = 4,188 cm; Súly = 744,91 g. MNM-RP 48/1923.8. = 1923/VIII. 14. Kétoldali megmunkálású előforma. H = 14,77 cm; Sz_{max.} = 6,4 cm; V = 3,75 cm; Súly = 292,78 g.
- [13] VII. terem/1. szekrény. Hóman 1928, 104.
- [14] A. E. van Giffen csaknem öt év kihagyással (1933. március 9.) lép ismételt kapcsolatba a múzeummal (1932-ben egy londoni kongresszuson találkozott Tompa Ferencsel), ekkor a dömödsi (és részben a tószegi) közös ásatások anyagának közlése ügyében írt levelet – gépelt levél, valamint a Régészeti Osztály által bejegyzett kommentár: MNM-TA 89/1933. Még ez év folyamán, 1933. szeptember 21. és 24. között rendeztek egy nemzetközi régészeti konferenciát, amelynek résztvevői a Duna-szakasz római *limes* vonalát tekintették meg a fontosabb helyszínek érintésével. A jelentős kutatók sorában megtaláljuk A. E. van Giffen nevét is, aki így Budapestről egészen Orsováig (Pécs érintésével) utazott – a sajtó tudósítása szerint a szekszárdi kaszinóban külön díszvacsera fogadta a társaságot, Hagymássy Zoltán főispán köszöntőbeszéddel üdvözölte őket: *Tolnamegyei Ujság*, 1933, 2. Az igazgatót alig egy hónap elteltével már Szegeden találjuk, ahol Móra Ferenc kalauzolása mellett tekintik meg az ottani gazdag gyűjteményt: Móra 1933, 3.
- [15] *Nieuwsblad* 1928, osz. n. A. E. van Giffen neve 1929-ben az MNM-mel szoros kapcsolatot ápoló külföldi kutatók jegyzékében szerepel, Hóman B. összeállításában: Hóman 1929, 78.
- [16] A magyar őskor kutatás fejlődésére vonatkozóan: Hillebrand 1928, 183–185.

- [17] Tószeg-Laposhalom kapcsán: „Az ismétlődő nyomán a halom ontotta magából a szebbnél szebb korszakat, fazekakat, amelyeknek tekintélyes része az itt kutató Gordon Childe, E. A. van Giffen és mások révén Angliába, Hollandiába, Olaszországba vándorolt ugyanúgy, mint egykoron az Akropolisz kincsei.” Jurkovics 1984, 7. A tószegi anyagokat a groningeni leltár 1920-ban, 1928-ban és meg nem határozott időpontban jelöli 14 tételben (ezek között szerepel egy urna, több bronztárgy, kerámiatöredékek, szervesanyag-minta).

Irodalom

- Bella L.: A bodrogkeresztúri aeneolithkori temető. *Az Országos Magyar Régészeti Társulat Évkönyve* 1. (1920–1922) [1923] 7–18. (Bella 1923)
- Bognár Zs.: Egy elfeledett műgyűjtő: Enea Lanfranconi. *Múzeumcafé* 52./10. (2016/2. május–június) 38–51. (Bognár 2016)
- Dongó Gy.: Dereszla kincse. III. *Adalékok Zemplénnvármegye Történetéhez* 23./4. (1925. október–december) 118–122. (Dongó 1926)
- N. N.: [Wetenschappeijke Berichten] *Het Vaderland*, évf. n. (1921.12.19. – hétfő) 2. (Het Vaderland 1921)
- Hillebrand J.: Legfontosabb teendőink a hazai ősrégészet terén. *Archaeologiai Értesítő* 41. (1928) 183–185. (Hillebrand 1928)
- Hóman B. (szerk.) *A Magyar Nemzeti Múzeum kiállításai * V Tíz év szerzeményei 1919–1928*. Budapest 1928 (Hóman 1928)
- Hóman B. (szerk.) *A Magyar Nemzeti Múzeum öt éve Jelentés az intézet 1924–1928. évi állapotáról és működéséről*. Budapest 1929 (Hóman 1929)
- Jurkovics J.: A régészek Mekkája: Tószeg-Laposhalom. *Szolnok Megyei Néplap* 35./259. (1984.12.03. – szombat) 7. (Jurkovics 1984)
- Móra F.: Pro domo. *Délmagyarország* 9./241. (1933. 10. 22. – vasárnap) 3–4. (Móra 1933)
- N. N.: *Het Groningsche Vliegvelde*. *Nieuwsblad van het Noorden* 41./120. (1928. 05. 22. – kedd) osz. n. (Nieuwsblad 1928)
- N. N.: [Wetenschappelijke Berichten] *Nieuwe Rotterdamse Courant* 78./348. (1921. 12. 16. – péntek) 1. (Nieuwe Rotterdamse Courant 1921)
- Ortvay T.: Pozsony város története. *Első kötet. A legrégebb időktől az Árpádházi királyok kihalásáig*. Pozsony 1892 (Ortvay 1892)
- N. N.: Középeurópai régészek vándorgyűlése Szekszárdon. *Tolnamegyei Ujság* 15./74. (1933. 09. 20.) 2. (Tolnamegyei Ujság 1933)
- Wix Gy.: Rég elfelejtett gyűjtőkről. In: *Gyűjtők és gyűjtemények A Nemzeti Könyvtár gyűjteményes kincsei és történetük* Szerk.: Boka L.–Ferenczyné Wendelin L. Budapest 2009, 57–68. (Wix 2009)

múzeumcafé 74

2019/6. november–december

www.muzeumcafe.reblog.hu
www.facebook.com/muzeumcafe
www.muzeumcafe.hu

Szerkesztőbizottság: Baán László, E. Csorba
Csilla, György Péter, Martos Gábor,
Rockenbauer Zoltán, Török László
Főszerkesztő: Gréczi Emőke
Szerkesztő: Basics Beatrix, Berényi Marianna,
Karácsony Ágnes, Magyar Katalin
Lapterv, tipográfia: Pintér József
Fotó: Szilágyi Lenke
Korrektor: Szendrői Árpád
Angol fordítás: Sarkady-Hart Krisztina,
Adrian Hart
E számunk szerzői: Babucs Zoltán, Basics
Beatrix, Berényi Marianna, Csala Ildikó,
Czingel Szilvia, Emőd Teréz, Gréczi Emőke,
Hamvay Péter, Joó Emese, Karácsony
Ágnes, Kovács Zita, Lovas Lilla, Magyar
Katalin, Radnóti Sándor, Somogyi Zsolt,
Szabadvány Tamás, Szvoboda Dománszky
Gabriella

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Szondi utca 77.
E-mail: muzeumcafe@szepmuveszeti.hu
Kiadó: Kultúra 2008 Nonprofit Kft.,
1146 Budapest, Dózsa György út 41.
Lapigazgató: Lévy Zoltán
Lapmenedzser: Bacsa Tibor
bacsatibor.hatvan@gmail.com
Szerkesztőségi koordinátor: Sarkantyú Anna

Nyomdai munkák: EPC Nyomda, Budaörs
Felelős vezető: Mészáros László
ISSN szám: HU ISSN 1789-3291
Lapnyilvántartási engedély száma:
163/0588-1/2007

Terjesztés: A Lapker Zrt. országos hálózatán keresztül a Relay és az Inmedio kiemelt üzleteiben
További árusítóhelyek: Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria, Magyar Nemzeti Múzeum, Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, Néprajzi Múzeum, Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, Múcsarnok, Magyar Fotográfusok Háza/Mai Manó Ház, Fővárosi Állat- és Növénykert, Ferenczy Múzeumi Centrum (Szentendre), Művészetek Palotája, Kieselbach Galéria, Kogart, Írók Boltja, Rózsavölgyi Zeneműbolt, Kódex Könyvárúháza, Fuga Budapesti Építészeti Központ

Kedvezményes előfizetési díj
2019. évre lapszámonként 990 Ft,
az elofizetes@muzeumcafe.hu
e-mail címen.
Lapunk a terjesztési hálózaton belül
1390 Ft áron vásárolható meg.

Tilos a kiadvány bármely fotójának, írott anyagának vagy azok részletének a kiadó írásbeli engedélye nélküli újraközlése.